

ВИСОКЕ ПОКЛИКАННЯ, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА

Актуальність проблеми. Ще з давніх часів існував інтерес до проблеми політичного лідерства, а на сьогоднішній день цей інтерес ще більше посилюється, адже політичне лідерство є потужним джерелом і рушійною силою політичного процесу.

Метою дослідження є визначення основних чинників ефективності діяльності політичного лідера, його завдання та покликання; проблематика політичного лідерства в сучасній Україні.

Завдання дослідження: розкрити суть високого покликання політичного лідера, проаналізувати завдання, функції та обов'язки політичного лідера. Розглянути проблеми політичного лідерства в Україні.

Об'єкт дослідження: феномен політичного лідерства; політичне лідерство в Україні.

Предмет дослідження: високе покликання політичного лідера, його завдання та функції.

П. Волобуєв бачить «політичного лідера» як насамперед, найвидатнішу особу, що має тверді переконання, принципи, якщо до вподоби, концепцію розвитку держави, яка спроможна відстоювати свої ідеї в відкритій полеміці та боротьбі, що готова у випадку невдачі піти у відставку, зберігаючи при цьому своє «обличчя» та загальнонаціональну свідомість [2, с. 11].

На мою думку, таке визначення не повністю розкриває зміст даного поняття, оскільки воно не дає змоги виявити ефективність діяльності лідера. Більш вдалим варіантом я вважаю визначення В. Пугачова, який відзначає, що політичний лідер – формальний або неформальний лідер (ватажок) держави, політичної групи (угруповань) або суспільної організації, руху (масового, елітарного); провідна особа політичного процесу, яка здійснює функцію об'єднання соціальних сил, яка направляє діяльність державних або суспільних інститутів, політичних рухів, особа, що визначає особливості курсу на реформу або революційні перетворення. [7, с. 10].

А. Пахарев визначає політичне лідерство як взаємозв'язок, взаємодію та взаємовплив основних його елементів: лідер, послідовники, середовище, завдання. Лідерство – це не тільки набір неординарних якостей і здібностей лідера, а й особливий вид міжособистісних взаємин, і його вплив є цілеспрямованим і передбачуваним, характеризується тривалістю часу та динамічністю [4, с. 7].

Об'єктивно оцінивши дане поняття, можна зробити такі узагальнення: 1) лідерство є тісним взаємозв'язком, взаємодією і взаємовпливом складових (лідер, послідовники, середовище, завдання); 2) лідерство не обмежується набором неординарних якостей і здібностей лідера, а є особливим видом між особистісних відносин; 3) лідерство пов'язане з роллю, яку виконує особистість у певній політичній системі; 4) процес лідерства тривалий у часі й динамічний [5, с. 24].

Отже, політичний лідер – це член певного суспільства (групи, організації), який наділений дійсною владою, і його формальний чи неформальний вплив дає йому змогу відігравати одну з головних ролей у політичних процесах, здійснювати постійний, стійкий, легітимний вплив на суспільство, яке добровільно віддає йому деякі політико-владні повноваження.

Але не лише лідер впливає на суспільство, суспільство в свою чергу також впливає на лідера. „Характер особи є „фактором” суспільного розвитку лише там і лише настільки, де, коли і наскільки їй дозволяють суспільні відносини” [6, с. 322]. Кожен лідер, який бажає впливати на соціальні процеси, має бути хоча б популістом (з кращої точки зору цього терміну). Інакше він обов'язково буде замінений іншим, який більш влаштовує народ.

Стати лідером не так просто як здається, для цього потрібно витратити досить багато часу та зусиль. Не варто недооцінювати суспільство, це не просто натовп, якщо завдання не носить глибокий та загальний характер, то суспільство не визнає особу лідером і не піде за ним. Авторитет створюється щоденними зусиллями зі сторони лідера.

Риси, які повинні бути у політичного лідера, необхідно розглядати відповідно до соціальних умов, бо різні соціальні угруповання потребують лідерів, які володіють різними якостями. В даному випадку, риси якими має бути наділений політичний лідер, на пряму залежать він конкретних соціальних відносин. Виходячи з цієї теорії, можна стверджувати, що політичний лідер повинен мати такі властивості і якості, які потребує від нього соціальне середовище, ситуація та його електорат [1].

Принципово важливим є питання про роль і місце лідера в системі політичних відносин. Політичний лідер є одночасно і суб'єктом, і об'єктом політичного процесу. Суб'єкт тому, що має надзвичайні властивості та в результаті добровільного вибору людьми, стає попереду тих чи інших соціально-політичних рухів з метою реалізації інтересів спільнот, які його висунули. Заради цього успішно діючий лідер наділяється владними повноваженнями, тобто правом концентрувати, направляти зусилля, волю, інтелект людей, а також оперувати матеріальними, фінансовими цінностями. Політика ніколи не робилась за відсутності політичних лідерів.[4,с.15]

Проблема лідерства гостро постала ще на Майдані, під час революції Гідності, коли мільйони вимагали від партійних лідерів дії, а триголова опозиція вичікувала і тупцювалась на місці. Зрештою, радикальна частина майдану взяла справу у свої руки і полетіли "коктейлі молотова".

З перемогою революції і обрання президента ця проблема, на жаль, не зникла, а лише загострилася. Загострила її війна, точніше - необхідність комусь взяти відповідальність на себе, консолідувати і повести за собою людей, захистивши в такий спосіб державу від зовнішньої агресії.

На сьогодні вже є цілком ясно, що президент України (який за означення є першим претендентом на політичне лідерство) обрав політику закулісних домовленостей, дипломатичних зусиль як відповідь на головне питання. Український історичний досвід незаперечно доводить: поділ суспільства і еліт у подібних обставинах завжди призводив до поразки і втрати державності.[8]

Висновки: Отже, формування конструктивної культури політичного лідерства – одна із найважливіших передумов підвищення ефективності державного управління в сучасній Україні.

Список використаних джерел:

1. Акайомова А. *Політичний імідж та основні його характеристики*// *Політичний менеджмент*. – 2009. – № 5. – С. 29-34.
2. Корнієнко В. О., Похило І. Д. *Ефективність політичного лідера: критерії та механізм реалізації в сучасній Україні: Монографія*. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 140 с.
3. Пахарев А. Д. *Політичні інститути і процеси в сучасній Україні. Навчальний посібник*. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. – 182 с.
4. Пахарев А. Д. *Політичне лідерство: історико-політологічний контекст і сучасне становище*. – Автореф. дис. докт. політ. наук: 23.00.02 / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень – К., 2003. – 35с.
5. Пахарев А. Д. *Теоретичні основи політичного лідерства в сучасній політичній науці* // *Політичний менеджмент. Спеціальний випуск*. – 2006. – С.22-29.
6. Гончарук – Чолач Т., Джугла Н. *Особливості української ментальності як основа національної самоідентифікації*. / Т. Гончарук – Чолач, Н. Джугла / [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv
7. Гурик М. І., Гончарук Т. В., Шумка М. Л. *Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник*. Тернопіль. – Економічна думка, 2010. – 126 с.